

Kitab Daniel - Nomer Pitung Puluh Wolu

Mbabar Papat Pambangkelan: Paralel Sajarah Pambrontakan ing Adventisme Laodisia

Jeff Pippenger

2024-02-11

Sajarah para Amori dipigunakaké kanggo nggambarake wektu nalika bebenduné Allah katindakaké marang Adventisme Laodikia. Sister White nedahaké yèn wektu Allah kanggo nindakaké paukumané iku padha ing dina-dina pungkasan nalika wong satus patang puluh papat èwu dipatèni, kaya déné nalika Allah nglantaraké bebenduné marang para Amori. Panjenengané ngandika, “Sanadyan” bangsa para Amori “misuwur amarga panyembahan brahalané lan karusakan moralé, wong-wong iku durung kebak cawaning durakané... Sang Pencipta kang kebak welas asih kersa sabar nanggung durakané nganti tumeka turun kaping papat. Banjur, manawa ora katon owah-owahan marang sing luwih becik, paukuman-paukumané bakal tumiba marang wong-wong mau. Kanthi katlitèn kang ora bisa kliru, Sang Tanpa Wates isih nyimpen cathetan tumrap sakehing bangsa. Nalika sih-rahmaté dipratelakaké lumantar panyuwunan supaya padha mratobat, cathetan iki bakal tetep kabuka; nanging manawa angka-angka mau wis ngancik cacah tinamtu kang wis katetepaké déning Allah, paladosaning bebenduné wiwit lumaku. Cathetan iku katutup. Kasabaran Ilahi mandheg.”

Suster White kanthi cetha nggandhèngaké pelayanan bebenduning Allah marang Adventisme Laodikia sajroning pralambang Yéhezkièl bab panyegelan wong satus patang puluh papat ewu, minangka wiwit nalika tuwunging pialané kaanan kebak, lan tuwung iku tekan kasampurnané ing turun kaping papat. Kabeh katrangan iki dipratelakaké sajroning konteks wahyu sing diwiwiti ing pasal wolu, kang mratelakaké patang panggawé nistha sing saya mundhak.

Panjenengané banjur ngandika marang aku, “He anak manungsa, ngangkatana mripatmu saiki menyang dalam sisih lor.” Mulané aku ngangkat mripatku menyang dalam sisih lor, lan lah, ana ing sisih lor, ana ing gapuraning mesbèh, reca meri iku ana ing lawanging mlebu. Panjenengané banjur ngandika maneh marang aku, “He anak manungsa, apa sira weruh apa kang padha ditindakaké déning wong-wong mau? Yaiku panggawé nistha kang gedhé banget kang ditindakaké déning brayat Israèl ana ing kéné, nganti Aku kudu adoh saka pasucene? Nanging sira balia manèh, lan sira bakal weruh panggawé nistha kang luwih gedhé.” Panjenengané banjur nggawa aku menyang lawanging plataran; lan nalika aku ndeleng, lah, ana bolongan ing témbok. Panjenengané banjur ngandika marang aku, “He anak manungsa, cukila saiki témbok iku.” Bareng aku wus nyukil ing témbok iku, lah, ana lawang. Panjenengané banjur ngandika marang aku, “Mlebua, lan delengen panggawé nistha kang ala kang padha ditindakaké ana ing kéné.” Mulané aku mlebu lan ndeleng; lan lah, ana sarupaning kéwan ngésot, lan kéwan-kéwan nistha, lan sakèhé brahala brayat Israèl, kagambar ana ing témbok sakubengé. Lan ana

pitung puluh wong tuwa-tuwané brayat Israèl padha ngadeg ana ing ngarepé barang-barang mau, lan ana ing tengah-tengahé padha ngadeg Yaazanya, anaké Safan, saben wong nggawa pedhupaan ana ing tangané; lan mendhung kemenyan kang kandel munggah. Panjenengané banjur ngandika marang aku, “He anak manungsa, apa sira wus weruh apa kang ditindakaké déning para tuwa-tuwané brayat Israèl ana ing peteng, saben wong ana ing kamar gambar-gambarané? Awit padha kandha, ‘Pangeran Yehuwah ora mirsani kita; Pangeran Yehuwah wus nilar bumi.’” Panjenengané uga ngandika marang aku, “Balia manèh, lan sira bakal weruh panggawé nistha kang luwih gedhé kang padha ditindakaké.” Banjur Panjenengané nggawa aku menyang lawanging gapura padalemané Pangeran Yehuwah kang ngadhep ngalor; lan lah, ana para wanita padha lungguh nangisi Tamus.

Panjenengane banjur ngandika marang aku, “Apa kowe wis ndeleng iki, hé anaking manungsa? Balia manèh, lan kowe bakal weruh kanisthan kang luwih gedhé tinimbang iki.” Panjenengane banjur nggawa aku mlebu ing plataran njero ing padalemané Pangéran, lan lah, ana ing lawanging Pedalemané Allah, ana ing antarané serambi lan misbyah, watara wong rong puluh lima cacahé, gegeré ngadhep marang Pedalemané Allah, lan rainé ngadhep mangétan; lan padha sujud nyembah srengéngé ing sisih mangétan. Panjenengane banjur ngandika marang aku, “Apa kowe wis ndeleng iki, hé anaking manungsa? Apa iki prakara kang entheng tumrap brayat Yehuda, yèn padha nindakaké kanisthan kang padha ditindakaké ana ing kéné? Awit nagara iki wis padha dipenuhi panganiaya, lan padha mbalèni manèh kanggo nggugah bebendunéSun; lan lah, padha nyaosaké pang ing irungé. Mulané Aku uga bakal tumindak kanthi bebendu; mripat-Ku ora bakal melasi, lan Aku ora bakal welas asih; lan sanadyan padha nguwuh ana ing kuping-Ku kanthi swara sora, Nanging Aku ora bakal ngrungokaké wong-wong mau.” Ezekiel 8:5–18.

Sawisé Ézékiel diparingi pratélan ngenani panggawéné nistha kang kapisan, yaiku pangadegé reca drengki ana ing lawanging gapura misbyah, dhèwèké kaparingan pawartos yèn bakal diparingi ndeleng panggawéné nistha kang luwih gedhé manèh tinimbang reca drengki iku. Panggawéné nistha kang kapindho dilambangaké déning kamar-kamar rahasia, ing kono para pamimpin, kang dilambangaké minangka para pinituwa, padha nyaosaké pandonga, kang dilambangaké déning menyan, lan padha mratélakaké yèn Pangéran wus nilar bumi lan ora mirsani wong-wong mau. Nanging Ézékiel diparingi pawartos yèn dhèwèké bakal weruh panggawéné nistha kang luwih gedhé manèh tinimbang iki.

Pakelonan nistha kang katelu dipralambangaké déning “para wanita padha nangisi Tammuz,” nanging isih ana pakelonan nistha kang luwih gedhé tinimbang iku, awit pakelonan nistha kang kaping papat nuduhaké sawijining kapamimpinan saka rong puluh lima wong lanang kang padha nyembah srengéngé, kanthi gegeré ngadhep marang Pedaleman Suci.

Ing nisthaning prakara nistha kaping sekawan, kapratelakaké yèn “para wong tuwa,” “wis ngisi nagara iki nganggo panganiaya, lan padha bali manèh kanggo nuwuhaké bebenduningSun; lan lah, padha nyedhakaké pang marang irungé.” “Dina panggugah

bebendu” iku dina nalika paladèn bebenduning Allah wiwit katindakaké, kaya déné tumindak marang Israèl jaman kuna nalika padha nampik pawarta Yosua lan Kaleb bab Tanah Prajanjian. Panampiking marang pawarta panyegelan nandhani nalika tuwunging piala wis kebak tumrap Yérusalèm. Yosua lan Kaleb nglambangaké golongan cilik, yaiku sithik wong kang setya sing padha nggresula lan sesambat marga saka sakehing nistha ana ing pasamuwan lan ing nagara.

Banjur Musa lan Harun sujud tumungkul ana ing ngarsané sakehé pasamuwan umat Israèl. Lan Yosua bin Nun, sarta Kalèb bin Yefuné, kang kalebu wong-wong sing wus nлити tanah iku, nyuwèk-nyuwèk sandhangané; lan padha ngandika marang sakèhé pasamuwan umat Israèl, mangkéné: “Tanah kang wus kita liwati kanggo nлити iku, satemené tanah kang becik banget. Manawa Sang Yéhuwah rena marang kita, Panjenengané mesthi bakal ngeteraké kita lumebu ing tanah iku lan maringaké marang kita, yaiku tanah kang lubèr susu lan madu. Mung aja kowé padha mbalela marang Sang Yéhuwah, lan aja padha wedi marang bangsa ing tanah iku; awit wong-wong mau iku kaya roti tumrap kita: pangayomané wis sirna saka wong-wong mau, lan Sang Yéhuwah nunggil karo kita; aja padha wedi marang wong-wong mau.” Nanging sakehé pasamuwan padha dhawuh supaya wong-wong mau dibandhemi watu. Lan kamulyaning Sang Yéhuwah ngatingal ana ing Tarub Pasamuwan ana ing ngarsané sakehé umat Israèl. Lan Sang Yéhuwah ngandika marang Musa: “Nganti kapan bangsa iki bakal gawé Aku nesu? Lan nganti kapan wong-wong iku ora precaya marang Aku, sanadyan wus kabèh pratandha kang Dakwedharaké ana ing tengahé? Aku bakal nggebag wong-wong mau nganggo pageblug, lan ngilangi warisané; lan saka kowé Aku bakal ndadèkaké sawijining bangsa kang luwih gedhé lan luwih santosa tinimbang wong-wong mau.” Cacah Jiwa 14:5–12.

“Pangobaran nesu” kang ditindakake déning para pambrontak ing Kitab Wilangan, lan uga ing Yehezkiel, dhedhasar marang panolakane para pambrontak kanggo ngakoni “tandha-tandha” kang wis kawedharake. “Tandha-tandha” kang katampik ing jamané Musa, yaiku “tandha-tandha” kang dadi pralambang tumitahing panguwasané Gusti Allah ing sajarah para Millerit. Israèl kuna ngojok-ojoki Gusti Allah kanthi nampik “tandha-tandha” saka kawedharan panguwasané ing sajarah dhasar wong-wong mau. Ing mangsa pemeteraiané wong satus patang puluh papat èwu, Israèl modhèren uga nampik (mbalikaké geger marang) sajarah dhasar kuwi piyambak, kang kuduné dadi “tandha,” kang bakal ndadèkaké wong-wong mau bisa “ngenali” balènan sajarah Panguwuh Tengah Wengi kang kaulang manèh ing dina-dina wekasan.

Gusti Allah nglilani para pambrontak ndeleng pangulanganing panyingkaping panguwaosé Allah, awit pangulanganing panyingkaping panguwaosé Allah iku ora mung udan pungkasan, nanging uga kayektèn kang mesthiné wus bisa nylametaké wong-wong mau menawa padha kalebu ing antarané wong-wong kang tresna marang kayektèn.

Pangidentifikasian tumrap patang kanisthaning Yeheskiel wolu minangka pralambang saka patang generasi Adventisme Laodikia iku kalebu pérangan saka pekabaran kang dibukak

segelé déning Sang Singa saka taler Yehuda ing dina-dina pungkasan. Generasi kapisan diwiwiti nalika pambrontakan taun 1863, lan rong puluh lima taun sawisé iku, ing taun 1888, tekan pambrontakan kang nandhani wiwitané generasi kapindho kanthi pralambang kamar-kamar rahasia. Telung puluh siji taun sawisé iku, ing taun 1919, nerbitaké buku déning W. W. Prescott kanthi irah-irahan, *The Doctrine of Christ*, nandhani wiwitané generasi katelu, kang wis dipralambangaké déning Yehezkiel minangka para wanita kang nangisi Tammuz. Telung puluh wolu taun sawisé iku, ing taun 1957, kanthi diterbitaké buku, *Questions on Doctrine*, generasi kapapat punika rawuh, kang mratélakaké wektu nalika para pambrontak bakal mbalela marang pekabaran panyegelan kang njedhul saka sisih wetan, lan nyembah srengéngé.

Kita bakal wiwit nimbang generasi kapindho saka pambrontakan Adventisme Laodikia sing tekan ing General Conference Minneapolis ing taun 1888. Wigati kanggo dielingi manawa kabèh papat kekejèné Yézkiel dumadi ing Yerusalem; sanajan iku makili sawijining sajarah pambrontakan sing maju sethithik-sethithik, iku tansah ngarah marang pambrontakan sing dumadi ing sajroning kutha kang makili Adventisme Laodikia ing dina-dina pungkasan.

“Minangka salah siji pratandha saka karusakané Yérusalèm, Kristus wis ngandika, ‘Akeh nabi palsu bakal tangi, lan bakal nasaraké wong akèh.’ Nabi-nabi palsu pancèn banjur tangi, nasaraké bangsa, lan nuntun wong akèh menyang ara-ara samun. Para tukang sihir lan ahli tenung, kang ngakoni nduwèni kakuwatan mujijat, narik wong-wong supaya mèlu marang panggonan-panggonan sepi ing pagunungan. Nanging ramalan iki uga diucapaké kanggo dina-dina wekasan. Pratandha iki kaparingaké minangka pratandha tumrap Rawuhé kang Kapindho. Malah saiki uga kristus-kristus palsu lan nabi-nabi palsu lagi ngetingalaké pratandha-pratandha lan kaélok-an-kaélok-an kanggo nggodha para sakabaté. Apa kita ora krungu pamecut, ‘Lah, Panjenengané ana ing ara-ara samun?’ Apa ora ana èwonan wong sing wis budhal menyang ara-ara samun, kanthi pangajab bakal nemoni Kristus? Lan saka èwonan pakumpulan, ing ngendi manungsa ngakoni sesambungan karo roh-roh wong mati, apa saiki ora keprungu pamecut, ‘Lah, Panjenengané ana ing kamar-kamar kang kasimpen?’ Iki temenan pengaken kang diajukaké déning spiritisme. Nanging apa pangandikané Kristus? ‘Aja pracaya. Awit kaya kilat metu saka wetan, lan madhangi nganti tekan kulon; mangkono uga rawuhé Putraning manungsa bakal kelakon.’” *The Desire of Ages*, 631.

Kamar-kamar rahasia iku minangka pralambang spiritualisme, lan kekejian kapindho ing Yehezkiel pasal wolu dumadi ana ing sajroning Padaleman Suci, ing papan gambar-gambar kadonyan wus digantung kanthi sesidheman ana ing tembok-temboké.

Mulané aku banjur mlebu lan weruh; lan lah, ana sakehing rupa kéwan melata, lan kéwan-kéwan najis kang njijiki, lan sakehing brahala kulawarga Israèl, kagambar ana ing témbok sakubengé. Lan ing ngarepé iku padha ngadeg pitung puluh wong tuwa-tuwa saka kulawarga Israèl, lan ana ing tengah-tengahé ngadeg Yaazanya bin Safan, saben wong nggawa pedupaan ing tangané; lan mega kandel saka menyan mungguh. Banjur Panjenengané ngandika marang aku, Hé anaking manungsa, apa kowé wis weruh apa kang ditindakaké déning para tuwa-tuwa saka kulawarga Israèl ana ing pepeteng, saben

wong ana ing kamar gegambarané dhéwé? awit padha kandha, Pangéran ora mirsa marang kita; Pangéran wis nilar bumi. Yehezkiel 8:10–12.

Yehezkiel nyumurupi “brahala-bralané kulawarga Israèl, kang digambaraké ana ing témbok-tembok” pasucèn, nanging dhèwèké kanthi cetha didhawuhi yèn pambrontakan iki uga dumadi ana ing saben “kamar pepethaning” para tuwa-tuwa iku. Pambrontakan ing sajroning Padaleman Suci kang kasatmata iku nandhani pambrontakan ing sajroning padalemaning manungsa.

“Ing nalika nyucekake Padaleman Suci saka para panuku lan bakul donya, Gusti Yesus ngumumake misi Panjenengane kanggo nyucekake ati saka najising dosa,—saka pepénginan kadonyan, hawa nepsu kang mentingake awaké dhéwé, pakulinan ala, kang ngrusak jiwa. Maleakhi 3:1–3 dipunpetik.” *The Desire of Ages*, 161.

Kadadéan nistha kapindho iku nglambangaké pamedharing pialaning piala, becik ing sajroning pasamuwan, uga ing pikiran para pinituwa sing sakmesthiné dadi para pangreksa pasamuwan. Piala sing kapamedharaké ana ing kono yaiku pialané spiritualisme. Ing jamané Nuh, nalika saben rerancang ing atiné manungsa iku ala, wong-wong sadurungé banjir wus ngebaki cawaning kaluputané.

Lan Gusti Allah mirsa yèn pialaning manungsa gedhé ana ing bumi, lan yèn saben pangrancanging pamikiran ing atiné mung ala waé saterusé. *Purwaning Dumadi* 6:5.

Generasi kapindho ngenali kapan spiritualisme mlebu menyang para pamimpin Yerusalem, lan uga menyang struktur korporat Adventisme Laodikea. Apa kang ditindakake déning “para wong tuwa saka brayat Israèl” “ing pepeteng,” “ing” “kamar-kamar” “gegambaran” padha nuduhaké manawa “saben panggawéné pikiran saka” ati-atiné “mung ala waé.” Sister White kanthi cetha negesaké yèn karusakan Yerusalem makili pungkasaning jagad, lan paseksen bab banjir ing jaman Nuh uga makili pungkasaning jagad. Ing dina-dina pungkasan, wong-wong sing nampik kasucèkaké déning kayektèn bakal katutupan déning spiritualisme, kaya dene digambaraké déning pangreged kapindho ing Yehezkiel pasal wolu.

Pangawon nistha kapindho ing kitab Ezekiel nggambarake pambrontakan kang rawuh ing taun 1888, lan dadi pralambang tumrap generasi kapindho; nanging luwih saka iku, taun 1888, lan samubarang kang dipralambangake déning taun iku utawa kang diwakili déning taun iku, kaping alit dipunbalèni maneh ing tanggal 11 September 2001. Sister White kanthi cetha mratelakake manawa ing taun 1888, malaékat kang kuwasa saka Wahyu wolulas tumedhak, lan mulane sajarah iku nggambarake wektu nalika gedhong-gedhong agung ing Kutha New York bakal dirubuhake déning sawangan saka Gusti Allah, lan Wahyu wolulas, ayat siji nganti telu, bakal kalakon.

“Tumindak ora gelem nyingkiraké panemu-panemu sing wis kabentuk sadurungé, lan ora gelem nampani kayektèn iki, dadi dhasar saka sapérangan gedhé pambrontakan sing kawedhar ing Minneapolis marang pesenipun Gusti lumantar Sedulur Waggoner lan Jones. Kanthi nuwuhaké pambrontakan iku, Iblis kasil ngedohaké saka umat kita, ing ukuran sing gedhé, kakuwatan mirunggan saka Roh Suci sing satemené dipéngini déning

Allah kanggo diparingaké marang wong-wong mau. Mungsuh iku nyegah wong-wong mau supaya ora oleh daya-guna kang sakmesthiné bisa dadi duwèké ing nggawa kayektèn marang donya, kaya déné para rasul mratélakaké sawise dina Pentakosta. Pepadhang sing mesthiné madhangi saindenging bumi kanthi kamulyané wis ditampik, lan lumantar tumindaké para sedulur kita dhéwé, ing ukuran sing gedhé wis katahan adoh saka donya.” Selected Messages, buku 1, 235.

Sajarah taun 1888 maringi tuladha bab panampikan marang pekabaran udan pungkasan sing rawuh tanggal 11 September 2001. Taun 1888 iku minangka pralambang tumrap generasi kapindho Adventisme Laodikia, kang dipralambangaké déning kanisthan kapindho ing Yehezkiel, lan sajarah ing sajroné ngenali sawijining pambrontakan kang ditetepaké minangka pralambang déning para pinituwa pitung puluh ing Yehezkiel. Pambrontakané mau nggambaraké spiritualisme, lan saajar karo tuwunging mangsa percobaan kang wis kapenuhan ing jamané Nuh. Panampikan marang pekabaran iku njlèntrèhaké panampikan déning para pimpinan marang pekabaran udan pungkasan, kang dimaksudaké kanggo ngenali rawuhipun Bilai katelu saka Islam.

“Hujan pungkasan iku bakal tumiba marang umaté Allah. Ana malaékat kang gagah prakosa bakal tumurun saka swarga, lan kabèh bumi bakal kapadhangi déning kamulyané.” Review and Herald, 21 April 1891.

Pamimpin sing ing taun 1888 nolak pekabaran iku, nglambangaké panolaké marang pekabaran Islam ing tanggal 11 September 2001, nanging Gusti Allah kagungan maksud nglairaké sawijining panyingkapan kakuwasan sing bakal diseksèni déning para pamimpin mau minangka péranganing pangadilan Panjenengané tumrap wong-wong mau. Panyingkapan kakuwasaning udan pungkasan dumadi ing pungkasaning mangsa panyegelan. Iku diwiwiti ing tanggal 11 September 2001, nanging tekan pucaking kawujudané ing pungkasaning telung dina setengah ing Wahyu sewelas, nalika “lindhu gedhé” rawuh.

Pesen taun 1888 iku minangka pesen tumrap Laodikia, yaiku panyuwunan pungkasan marang umat pilihan biyèn sing nalika semana lagi ana ing proses dipunsisihaké.

“Pesen kang kaparingaké marang kita lumantar A. T. Jones lan E. J. Waggoner iku pesené Allah marang pasamuwan Laodikia, lan cilaka tumrap sapa waé sing ngakoni pracaya marang kayektèn nanging ora nggambarake marang liyané sinar-sinar kang kaparingaké déning Allah.” The 1888 Materials, 1053.

Pesen taun 1888 makili pesen sing mratelakake manawa nalika gedhong-gedhong agung ing Kutha New York dirubuhake ing tanggal 11 September 2001, paseksen sing lurus marang pasamuwan Laodikia kudu diwènèhaké; lan paseksen sing lurus iku yaiku pesen Islam saka Cilaka katelu sing, nalika diembusaké marang sawijining bangsa sing wis murtad, nduwèni daya kanggo nguripaké wong-wong mau dadi sawijining bala tentara sing gagah prakosa.

“Paseksi kang terus terang kudu diparingake marang pasamuwan-pasamuwan lan lembaga-lembaga kita, supaya nggugah wong-wong sing isih turu.”

“Nalika pangandikané Gusti kapitados lan katindakake, bakal ana majenging lampah sing ajeg. Saiki ayo padha nyumurupi kabutuhan kita kang gedhé. Gusti ora bisa migunakaké kita nganti Panjenengané ngunèkaké napas panguripan menyang balung-balung garing. Aku krungu pangandika iki: ‘Tanpa panggèraking Rohé Allah sing jero marang ati, tanpa pangaribawané kang marakaké urip, kayekten dadi aksara sing mati.’” Review and Herald, November 18, 1902.

Taun 1888 nandhani wiwitaning generasi kapindho Adventisme, nanging taun iku uga maringi sawijining garis ramalan kang selaras karo dina-dina pungkasan. Ing tanggal 11 September 2001 Gusti Allah nuntun umat sing milih nampa manawa serangan Islam marang kéwan bumi iku minangka kasampurnaning ramalan bali marang dalan-dalan kuna. Umaté Gusti Allah prelu bali marang permata-permatané William Miller lan kapendidikan ana ing sajroning kayektèn-kayektèn dhasar kang nyakup kasampurnaning Bilai kapisan lan kapindho, kang banjur netepaké rawhipun Bilai katelu ing wektu iku. Bareng wong-wong mau bali marang dalan-dalan kuna iku, wong-wong mau banjur katuntun kanggo nyumurupi kasucèkané rong lèmpèngé Habakkuk.

Pambrontakan taun 1863 marang loro loh Habakkuk, kang minangka permata-permatane Miller lan uga dhasaring Adventisme, nggambarake pambrontakan kang dibaleni maneh ing tanggal 11 September 2001; awit sepisan maneh kapemimpinan Adventisme Laodikia kaparingan kalodhangan kanggo njunjung dhuwur permata-permatane Miller, utawa nampik mau. Kabèh papat turunan Adventisme kang kaawakili ing Yehezkiel wolu, uga nglambangake pambrontakan Adventisme Laodikia ing tanggal 11 September 2001.

Kita badhé nglajengaken ngidentifikasi generasi kaping kalih saking Adventisme Laodikia wonten ing artikel salajengipun.

“Gusti Allah nitahake manungsa kanthi rasa tresna kang saged ngrasuk kasunyatan-kasunyatan langgeng. Rasa tresna iki kudune dipunlestantunaken tetep resik lan suci, bebas saking sakèhing kadonyan. Nanging manungsa sampun ngilangaken kalanggengan saking petunganipun. Gusti Allah, Sang Alfa lan Omega, wiwitan lan wekasan, Panjenengané ingkang nyekel ing pangreksanipun nasib saben jiwa, sampun dipunlirwaaken. Amargi ngira bilih piyambakipun gagah ing kawruh, manungsa sampun ngasoraken dhirinipun piyambak dumugi ing tataran ingkang paling asor wonten ing ngarsanipun Gusti Allah.

“Pikirané manungsa wis dadi kadonyan. Ing panggonan kang samesthiné ngetingalaké cap kaallahan, malah ngetingalaké cap kamanungsan. Ing kamar-kamarné katon gambaraning bumi. Pakulinan-pakulinan kang ngrendhahaké, kang biyèn lumrah ana ing jamané Nuh, nganti ndadèkaké para pedunung jaman iku ora ana pangarep-arep manèh tumrap kawilujengan, katon ana ing jaman saiki.” Signs of the Times, 18 Desember 1901.